

ACC. N:R M. 16220:1-4.

Landskap: *Halland* Upptecknare: *Erik Andersson, Eldsberga*
Härad: *Tönnersjö* Berättare: *Pigfrid Jönsson, Simlångstalen*
Socken: *Tönnersjö* Berättarens yrke: *lantbrukare*
Uppteckningsår: *1964* Född år *1890* i *Tönnersjö*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Präsov och väfsning. s. 1-4.

LUF 120

M. 16220 :/.

Landskap: Halland Berättare: Sigfrid Jönsson
Halland.
Härad: Tönnersjö Berättarens yrke: Lantbrukare.
Tönnersjö Berättarens adress: Börjebygget, Simlångsdalen
Socken: Tönnersjö
Uppteckningsår: 1964 Född år 1890 i " Tönnersjö

Upptecknare: Erik Andersson Annelund, Tönnersjö
~~Erik Andersson~~

L U F 120

Räfsor och Räfsning.

BENÄMNING.

Räfsor kallades ofta rivor.

KONSTRUKTION.

Skaft. Skaft av kärnfur. Längd c. 185 cm. Jämntjockt. Var klavet i nederdelen.
Om självvuxna trädklyvor tidigare nyttjades till skaft vet man ej. Kanske något undantag.

Huvud. Av björk eller bok. Längd: c. 50-60 cm. Svagt böjt. Något smalnande mot ändarna. Fäst i skaftet med träpluggar (nu spik). Ej plåtskoning.

Pinnar. Av ek eller björk nästan alltid -någon gång av fur. Var 19 stycken och mest handtäljda. Pinnhålén koniska. Pinnarna jämnskurna med huvudet ^{ut} till vinkelrätt mot räfsans skaft. Stålpinnar i räfsor begyntes på 1920-talet.
Skånerivor tyngre o. grovare.

Bågar. -

Dekoration. En stor del räfsor målade - inte alla. Många gånger tjärade från

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 16220 : 2.

Landskap: Halland Berättare: Sigrida Jönsson
Härad: Tönnersjö Berättarens yrke: Lantbrukare.
Socken: " Berättarens adress: Börjebygget, Simlångsdalen.
Uppteckningsår: 1964 Född år 1890 i Tönnersjö.

Upptecknare: Erik Andersson, Annelund, Tönnersjö. (Pl. 2215, Eldsberga.)
(Pl. 2215,

2) Råfsor och Råfsning-

från huvud t.o.m. klyvan. -Blå eller gul färg. Ibland även å skaftet. Varje tillverkare sin färg. Övriga frågor: Nej! Inga andra dekorationer å råfsor fanns
~~Inga~~
Inga s.k. fästmöråfsor.

OLIKA SLAG AV RÅFSOR. Det brukades i allmänhet en typ råfsor i min hembygd.

Grövre typ för säd och vallhö- när man inte hade hästråfsor. Klenare- i allmänhet för vildhö.- Hästråfsor började man med ute på ~~slättbygden~~ på allvar med på 20-talet. Första hästråfsan i Tönnersjö ~~skogsbygd~~ år ~~med~~ 1912. Tidigare på slättbygden. Stommen var av trä på de första.

I Tönnersjö slättbygd kom hästråfsan på 1910-talet. Träspak och -hjul.

Tillverkare: Mc Cormick. Den förste som använde hästråfsa i min hemtrakt: Isak o. Peter Johansson, Kronoberget (1912) Släpräfsorna först på 50-talet till användning i Tönnersjö.

TILLVERKNING. Råfsmakare fanns i Hishult och Knäred. Inga kända råfsmakare i Tönnersjö. Man lgade söndriga råfsor själv.

INKÖP. Sen Johan i Göphult gick och sål de råfsor. De köptes också på marknaderna i Mahult (Simlångsdalen) och Ahlhult i Veinge. (Sven Johan var från Simlångsdalen. Råfshandlarn sålde också andra slöjdalster.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 16220:3.

Landskap: Halland Berättare: Sigfrid Jönsson
Härad: Tönnersjö Berättarens yrke: Lantbrukare
Socken: " Berättarens adress: Börjebygget, Simlångsdalen.
Uppteckningsår: 1964 Född år 1890 i Tönnersjö.

Upptecknare: Erik Andersson, Annelund, Tönnersjö. (Pl. 215, Eldsberga).

3) Ny räfsa köptes varje år, liksom huvud. Kostade ~~1~~ resp. 1:50 och 75 öre. De valdes med omsorg. Skulle vara smidiga. Lanthandlarna sålde räfsor under hela 1900-talet. Ännu tillhandahålles handgjorda träräfsor. -----

~~xxKONSTEN~~ KONSTEN ATT RÄFSA. Man brukade växla med fattning av händerna. Vid 8-9 år var man med o. räfsa. Ett kvinnfolksöra. Fordrades färdighet. Somliga utmärkte sig som särskilt goda räfserskor. Man räfsade i kapp vid slåttern. Utmärkt på något sätt - vet ej. Skogsbygdens folk ansåg - med viss rätt - slättboarna sämre till att räfsa. Räfserskorna skulle räfsa rent ~~exk~~ och fort - särskilda krav. Hon klarade en slätterkarl. Var denna dålig klarade hon av två. Inga uttryck om dyl. snabbhet vet man om. Inte tröttande arbete. För blåsor i händerna smorde man vanligtvis mes någon salva. (Det kunde vara ojämnt skaft). Värst med räfsningen med s.k. fly eller mycket vatten i utmarken.

ANVÄNDNING. Räfserskan brukade använda en bestämd räfsa. Som hon själv höll sig med. Räfsningen undan löv och ris i slättermarken vanligt. Kallades "rishänte". Mest av kvinnor. Upphörde omkring 1930. Man räfsade ihop i "breor", jämnade. Vände höet med räfsa. Ej tjuga därför. Hötjugorna två horn, en del tre "horn". Sköt ej ihop höet med räfsan (uppo. ned vänd). Man bar höet med ~~h~~ räfsana hjälp till stackarna. Man kammade hö-

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 16220:4

Landskap: Halland Berättare: Sigfrid Jönsson
Härad: Tönnersjö Berättarens yrke: Lantbrukare.
Socken: " Berättarens adress: Börjebygget, Simlångsdalen.
Uppteckningsår: 1964. Född år 1890 i Tönnersjö.

Upptecknare: Erik Andersson, Annelund, Tönnersjö (Eldsberga, Pl. 2215)

4

med räfsa för att höet lättare skulle stå mot regn. Ännu begagnas hand-
räfsa i skogsbygden vid slåttern. Vid sädesmejning användes räfsan ej.
Man räfsade stubbåkern. Ännu på sina håll i skogsbygden. Ingen specialräfsa.
Man använde räfsan ~~viix~~ på trösklogen. En person brukade räfsa undan vid
stifttröskan.

FÖRVARING. På en spik ell. dyl. "log sig"-inte.- Räfsan i handen på vägen
till o. från slätterängarna. Den sattes i jorden med skaftet ned efter
användning. Liksom upptill en husgavel.

ÖVRIGT. Flickorna sjöng vid räfsning ofta visor.